

„Tisíce slov, stovky viet, desiatky príbehov“

Jedna fotografia

Všetci azda dobre poznáme výrok: „Jedna fotografia vydá za tisíc slov.“ Pôvod onoho výroku je opradený množstvom mýtov. Jeden z najznámejších hovorí, že výrok je čínskeho pôvodu. Tento mýtus sa rozšíril, keď Fred R. Barnard použil výrok v reklame a chcel aby pôsobil serióznejšie. Podľa niektorých zdrojov je prvotným autorom Henrik Ibsen, ktorý povedal: „Tisíc slov nezanechá tak hlboký dojem ako jeden skutok.“ Neskoršími parafrázami vznikla súčasná verzia.

To by sme mohli tvrdiť o mnohých ďalších podobných výrokoch. Leonardo da Vinci napísal: „...bol by premohnutý spánkom a hladom skôr, než by slovami popísal to, čo maliar dokáže vystihnúť v momente.“ Pravého autora zrejme nemožno určiť.

Ďalšia známa parafráza od Johna McCarthyho, informatika a jedného z otcov termínu „umelá inteligencia“, znie: „Čínske príslovie hovorí, 1001 slov vydá za viac ako jedna fotografia.“ Koľko toho teda v sebe skrýva fotografia a prečo to môže byť podstatné?

Táto otázka mi napadla len pár dní pred začiatkom písania eseje, keď som sa stretol po mnohých rokoch s priateľmi z rôznych krajín. Spolu sme spomínali na posledné stretnutia a hľadali v telefónoch fotografie.

V dnešných telefónoch s využitím cloudových služieb môžeme prehľadávať pokojne desiatky až stovky tisíc fotografií. Ako zúžiť vyhľadávanie? Ktorý to bol rok, keď sme sa prvýkrát stretli v nemeckom Frankfurte nad Mohanom? Hľadať to podľa dátumu alebo podľa miesta? Mali tie fotografie v metadátach informácie o polohe kde boli zhotovené? Môžeme zobrazíť fotky obsahujúce tvár jedného z aktérov a zmenšiť tak hľadané obdobie. Sú však v metadátach informácie o osobách, ktoré sú na fotkách?

Po nejakej chvíli, keď sa dopracujeme k výberu, môžeme prezeráť fotky a dopĺňať príbehy. Jedna fotka obsahuje 3 postavy, v pozadí les. Jedna postava drží v rukách GPS od Garminu. Uprene naň hľadia. Čo sa na fotke deje? V akom lese sa postavy nachádzajú? Je tam slabý signál? Opak je pravdou, cieľ bol dostať čo najpresnejší signál. Fotkou sa v myšliach prenášame do roku

2009. Rozoberáme našu cestu na rozhl'adňu, kto tam s nami bol. Aký model GPS je na fotke, aj to aké má funkcie.

Na ďalšej fotografii ktosi spoznáva podľa tapety na stene hotel v Oxforde. Presúvame sa tak o rok ďalej a znova hľadáme skryté deje fotografie. Tentoraz môžeme opäť objaviť niekoľko príbehových rovín na obrázku. Preto sa zamýšľam, aký popis by mala fotka dostať. „Hotel XYZ, Oxford, Anglicko 2010. Stretnutie s A, B, C.“ ...možno by v popise mohlo byť napísané, že je tam miestnosť s výraznou vzorovanou tapetou krémovej a červenej farby. Keď sa znova stretieme o pár rokov, poviem mobilu: „Ukáž mi fotku z miestnosti so vzorovanou tapetou z Oxfordu.“ Nepotrebujem si predsa pamätať rok a iné informácie, stačí mi nejaký špecifický údaj, či príbeh zo snímku.

Tu sa mi naskytá otázka. Ako teda popísať jednotlivé fotky tak, aby sme čo najmenej slovami poňali ich obsah? Čo potrebujeme v metadátach fotiek uchovávať a ako to využijeme? Kedysi tvorili všetky dostupné metadáta popisky v albumoch alebo na zadnej strane fotografie. Zvyšok informácií o deji prebehol ústnym podaním z generácie na generáciu. Ak to niekde zlyhalo o pár rokov sa možno ocitol obrázok v niekoho rukách a ten iba krútil hlavou. „Ujo Rudo – Turín, Taliansko 1990“, ale prečo je v plavkách pred fontánou a všetci majú zimné bundy. Dnes takto bežne rôzne programy anotujú fotky podľa obsahu. Napríklad doplnia mená osôb, ktoré sú na snímku zachytené, ak majú referenčné portréty. Dokážeme vyhľadávať fotky podobné iným fotkám na základe ich obsahu. Telefón dokáže rozpoznávať reč a na základe našich otázok, s pomocou umelej inteligencie, odfiltrovať nerelevantné fotky, od tých relevantných, ktoré nás v ten moment zaujímajú. Niekedy to možno nevyjde úplne na sto percent, no kto si to všimne pri dnešnom presýtení dátami.

Vyvinuli sme sa ďalej, dokážeme uchovať obrovské množstvo fotografií, ktoré vieme efektívne a obsiahlo popísať. Kludne i 1001 slovami. Vytvorenie nás skoro nič nestojí. Uskladnenie fotografií, takmer nekonečné! Aká je cena tejto slobody? Chaos? Čo po nás zostane, keď niekto o pár desiatok rokov dostane v dedičskom konaní heslo ku cloudovému úložisku? Aké príbehy povedia snímky, ktoré tam niekto nájde?